

УПЛЫЎ ПАДЗЕЙ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ НА КУЛЬТУРУ БССР У ПЕРШАЕ ПАСЛЯВАЕННАЕ ДЗЕСЯЦІГОДДЗЕ

Вялікую Айчынную вайну беларускі народ яшчэ доўга будзе ўспамінаць з вялікім жалем і болем. Яна апынулася чырвоным пятном на нашай гісторыі. Людзі, як мірныя, так і вайскоўцы, баранілі нашу радзіму ў той час. Загінуў кожны трэці жыхар. Большасць прадпрыемстваў было разрабавана, разбурана большасць гарадоў, знішчана чыгунка. У катастрофічным становішчы знаходзілася сельская гаспадарка. Усе гэта трэба было аднаўляць.

Пасля вайны палітычная сістэма не пазбавілася аднапартыйнасці, культу асобы і падаўлення іншадумстваў, яна была даволі жорсткай. Саадказна, на працягу гэтага перыяду ў культуры БССР валадарыў сацыялістычны рэалізм (накірунак у мастацтве, які характарызаваўся адлюстраваннем толькі станоўчых бакоў савецкай рэчаіснасці). У беларускай літаратуры запанаваў прынцып партыйнасці - гэта негалоснае правіла, па якім у творах мастацтва ўсхвалялася патрыя ці яе ідэі. Былі рэпрэсаваны непрыгодныя ўладзе дзеячы культуры, якіх і без гэтага было не шмат... Найбольш зразумелай і даступнай галіной культуры з'яўляецца літаратура. Асноўнай тэмай была ваенная. Выдаецца твор М. Лынькова "Векапомныя дні", у якім адным з галоўных герояў паўстае К. Заслонаў, гістарычная асоба, адзін з вядомых дзеячаў падпольнага супраціву. У гэты час плённа працуе Я. Колас. Пісьменнік завяршыў работу над паэмай "Рыбакова хата" і трыялогіяй "На ростанях". Выходзіць у свет раман К. Чорнага "Млечны шлях", які паказвае лёс народу ў час ваенных дзеянняў. Вядомымі паэтамі таго часу былі М. Танк, П. Панчанка, П. Броўка і А. Куляшоў. Кожны з пералічаных людзей заслужвае асаб-

лівай увагі, але кажучы пра вайну, я не магу не згадаць "Баладу аб чатырох заложніках", якая, на мой погляд, з'яўляецца самым моцным апісаннем подзвігу вызваленцаў нашай краіны.

Пасля вайны аднаўлялася тэатральнае і музычнае жыццё. На радзіму вяртаюцца тэатры якія знаходзіліся ў эвакуацыі. У 1946 пачынае сваю дзейнасць кінастудыя "Беларусьфільм". Былі зняты стужкі "Зялёныя агні", "Міколка-паравоз", "Гадзіннік супыніўся апоўначы". Жываліс развіваўся саадказна з сацыялістычным рэалізмам. Яскравым прыкладам з'яўляецца карціна В. Волкава "Мінск. 3 ліпеня 1944 года". Развівалася скульптура, ствараліся вобразы Героеў Савецкага Саюза, партызанаў, салдатаў. У 1954 быў пабудаваны ўсім нам вядомы абеліск-помнік салдатам Савецкай Арміі і партызанам, загінуўшых у барацьбе з фашызмам на плошчы Пабеды (З. Азгур).

Архітэктурна Мінск развіваўся па генплане, зацверджаным уладай БССР у 1946 годзе. Ствараўся новы цэнтр з галоўнай магістраллю, які адчыняўся плошчай, на сёняшні момант гэта месца носіць назву праспекта Незалежнасці. Актыўна рэалізоўваліся праекты па забудовлі і ўладкоўванні праспекту. Наогул пасля вайны сталіца знаходзілася ў цяжкім становішчы, таму было прыкладзена шмат намаганняў на перабудову і рэканструкцыю зруйнаваных будынкаў.

Такім чынам можна сказаць што ў пасляваенны час культура нашай краіны не стаяла на месцы, а працягвала сваё развіццё, нахняючы людзей на адбудову радзімы і пакідаючы каштоўную спадчыну для нашчадкаў.

Жырко Марыя Сергееўна, студэнтка 2 курса ФІТіУ БГУІР, mzhirko@gmail.com.

Навуковы кіраўнік: Мікалаева Людміла Віктараўна, канд. гіст. навук, дац., Mikalayeva@bsuir.by